

УДК 657: 336.76

**МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ,
ЩО ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ ОБ'ЄКТІВ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ****Войнаренко М.П., д.е.н., професор,****Гуменюк А.Ф.**

Хмельницький національний університет

В данной статье высветлены вопросы учета драгоценных металлов, входящих в состав объектов основных средств, регистры учета наличия драгоценных металлов в объектах основных средств. Рассмотрены процедуры автоматизации учета драгоценных металлов в объектах основных средств.

Ключевые слова: *основные средства, драгоценные металлы, карточка учета драгоценных металлов.*

In this article, it brightened with accounting precious metals, comprising of fixed assets registers the presence of precious metals assets. Automation of accounting procedures are considered precious metals assets.

Key words: *fixed assets, precious metals, precious metals registration card.*

Постановка проблеми. Дорогоцінні метали для будь якої держави є стратегічною сировиною, що обумовлює необхідність належного їх обліку та контролю за їх використанням. До таких металів відносяться золото, срібло, платина та метали платинової групи. Вони можуть знаходитися в будь якому стані та вигляді, зокрема, утримуватися у складі основних засобів.

У період життєвого циклу основних засобів для підприємств настає проблема неможливості якісного обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Вивченням проблеми обліку дорогоцінних металів, що входять до складу об'єктів основних засобів займається багато вчених, зокрема С.Ф. Голов, В.В. Собко, В.П. Пантелєєв, М.С. Пушкар, Л.В. Городянська, І.С. Красовська, Б.С. Кругляк, Я.Д. Крупка та ін. Проте дане питання є недостатньо розроблене і висвітлене в колі науковців і практиків України і залишається актуальним та потребує нагального вирішення.

Виклад основного матеріалу. Обов'язок підприємств вести облік дорогоцінних металів, що містяться, зокрема, в основних засобах підприємства, які використовуються в діяльності суб'єкта господарювання, встановлено п. 5.2 Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.04.1998 р. № 84. Маса таких дорогоцінних металів у натуральному виразі підлягає обліку на всіх етапах зберігання й експлуатації в господарській діяльності підприємства основних засобів, що містять дорогоцінні метали.

Облік дорогоцінних металів і виробів з ними або з них, відповідно до п. 5.4 Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 06.04.1998 р. № 84, повинен обліковуватися по кожній номенклатурно-обліковій позиції з відображенням таких реквізитів:

- назва (золото, срібло, платина, родій, паладій, іридій, рутеній, осмій);
- розмір напівфабрикату (ширина, товщина, діаметр тощо);
- проба або процентний вміст у розчині, зливку тощо;
- маса в лігатурі (тобто, маса в натуральному вираженні зливка, солі, кислоти та інших сполук, що містять дорогоцінні метали);
- маса в чистоті (тобто, маса дорогоцінних металів без домішок);
- кількість (штук/пар);
- номер партії.

Тому пропонуємо впровадити в обліково-господарську документальну роботу підприємств оформлення картки обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів, яка б містила основні реквізити документів, відповідно до п. 2 ст. 9 Закону України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" та п. 2.4 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88. Нами запропоновано зразок картки обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів, яку наведено на рис. 1.

**КАРТКА ОБЛІКУ НАЯВНОСТІ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ
В ОБ'ЄКТАХ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ**

_____ підприємство, організація

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ _____

ЗАТВЕРДЖУЮ:
керівник підприємства _____

" ____ " _____ 200_ р. № _____

№ документа	Дата складання	Код особи, яка відповідає за збереження об'єкта основних засобів	Код виду операції

Цех, відділ, дільниця, лінія	Рахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку	Первісна вартість	Номер об'єкта			Рік випуску	Акт про введення в експлуатацію (місяць, рік)		Устаткування		Дорогоцінні метали			Вибуття основних засобів			Ліквідаційна вартість (залишкова вартість)		
				Інвентарний	Заводський	Паспорта		дата	номер	вид	код	найменування	вид	маса	Бухгалтерський запис (акт, накладна)		Причини вибуття			

Розрахунок дорогоцінних металів при списанні об'єкта основних засобів

Комісія, призначена наказом / розпорядженням від " ____ " _____ 200_ р. № _____

на підставі _____ зробила огляд _____. В результаті огляду встановлено:

1. Об'єкт надійшов на підприємство " ____ " _____ р. та вибув " ____ " _____ р.
2. Наявність дорогоцінних металів (найменування) _____
3. Маса та кількість дорогоцінних металів _____
4. Частина основного засобу, до складу якої входять дорогоцінні метали _____
5. Первинні облікові документи, які засвідчують їх оприбуткування чи здачу спеціалізованому підприємству _____
6. Матеріально відповідальна особа _____

Висновки комісії: _____

Голова комісії та члени комісії _____

Головний бухгалтер _____

Рис. 1. Картка обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів

Картка обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів повинна оформлятися з моменту надходження основного засобу на основі форми ОЗ-1, а також зважаючи на технічну документацію, що його супроводжує (паспорти, формуляри, посібники з експлуатації тощо), і переглядати-ся впродовж терміну експлуатації основного засобу. Основне її призначення – безперервний контроль та раціональний облік основних засобів та їх складових елементів.

При ремонті, інших поліпшеннях чи ліквідації об'єкта основних засобів доречно зазначати у формі ОЗ-3 при розрахунку результатів списання об'єкта оприбуткування дорогоцінних металів окремим пунктом, а не в загальній кількості металобрухту та інших товарно-матеріальних цінностей, що оприбутковуються. При цьому після вилучення, дорогоцінні метали зберігаються на складі в спеціально призначеному місці, під наглядом матеріально відповідальної особи, та накопичуються протягом тривалого періоду. Після чого їх здають спеціалізованим підприємствам, а дохід від реалізації включають до складу інших доходів суб'єкта господарювання.

Формування ціни на дорогоцінні метали у відходах та брухті здійснюється на підставі діючих на них цін, установлених НБУ.

Картка обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів повинна засвідчуватися підписами бухгалтера та керівника, членів комісії, а також зберігатися у бухгалтерії протягом усього періоду експлуатації об'єкта основних засобів, що містить дорогоцінні метали, та з дотриманням усіх вимог щодо зберігання, заповнення документів та документообігу.

З метою автоматизації процедур з обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів нами запропоновано внести зміни в існуючу конфігурацію "ІС: Підприємство", зокрема в довідник "Необоротные активы" / "Необоротні активи" закладка "Основные" / "Основні".

При зазначенні в технічному паспорті об'єкта основних засобів інформації про наявність дорогоцінних металів користувачу слід активізувати реквізит "Драгметалл" / "Дорогоцінний метал" за допомогою прапорця.

Відповідна кнопка "Драгметалл" / "Дорогоцінний метал", якою поповнено інтерфейс довідника "Необоротные активы" / "Необоротні активи", відкриває доступ до підпорядкованого довідника "Драгоценные металлы в необоротных активах" / "Дорогоцінні метали в необоротних активах".

В даному довіднику наводиться така інформація:

- найменування дорогоцінного металу (золото, срібло, родій, паладій, платина згідно додатку до форми № 2-дм "Звіт про залишки, надходження і витрати дорогоцінних металів та виробів з них", затвердженої наказом Держкомстату України від 27.07.2007 р. № 256);
- кількість;
- одиниця виміру;
- найменування деталей і вузлів, що містять дорогоцінні метали (наприклад, реле) (рис. 2, 3).

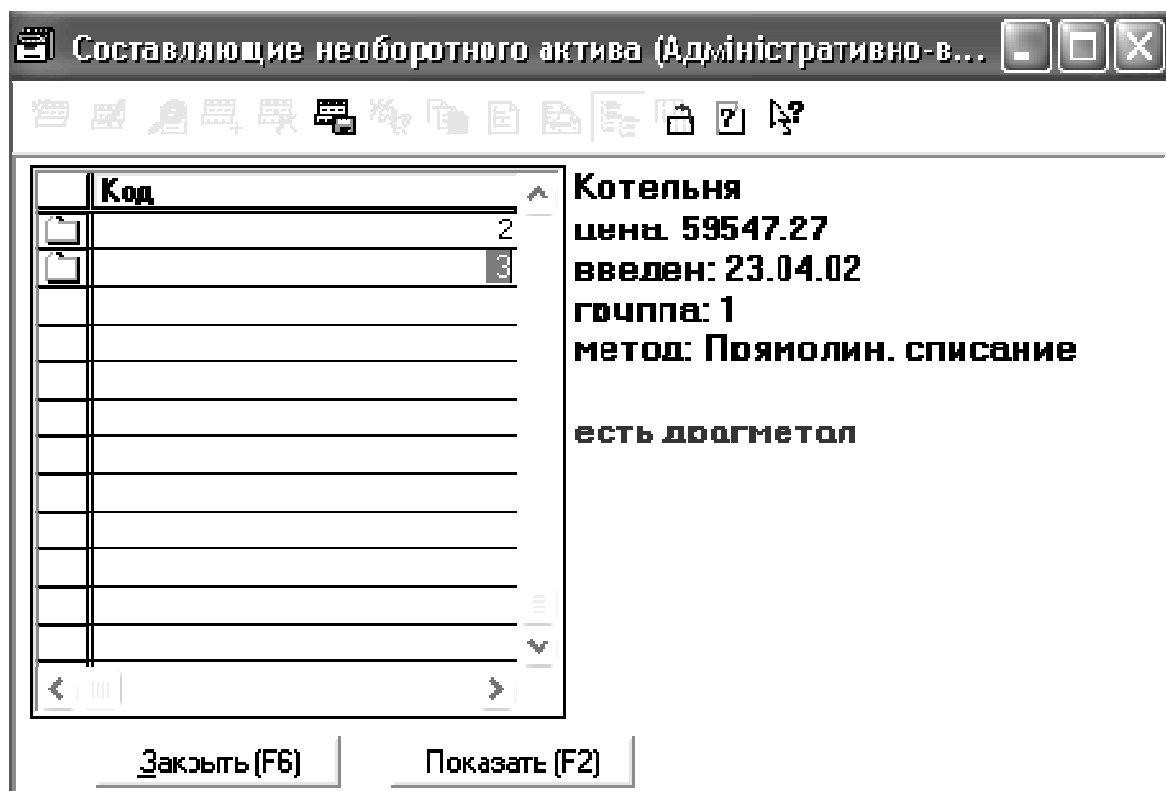

Рис. 2. Вікно підпорядкованого довідника "Составляющие необоротного актива" / "Складові необоротного активу"

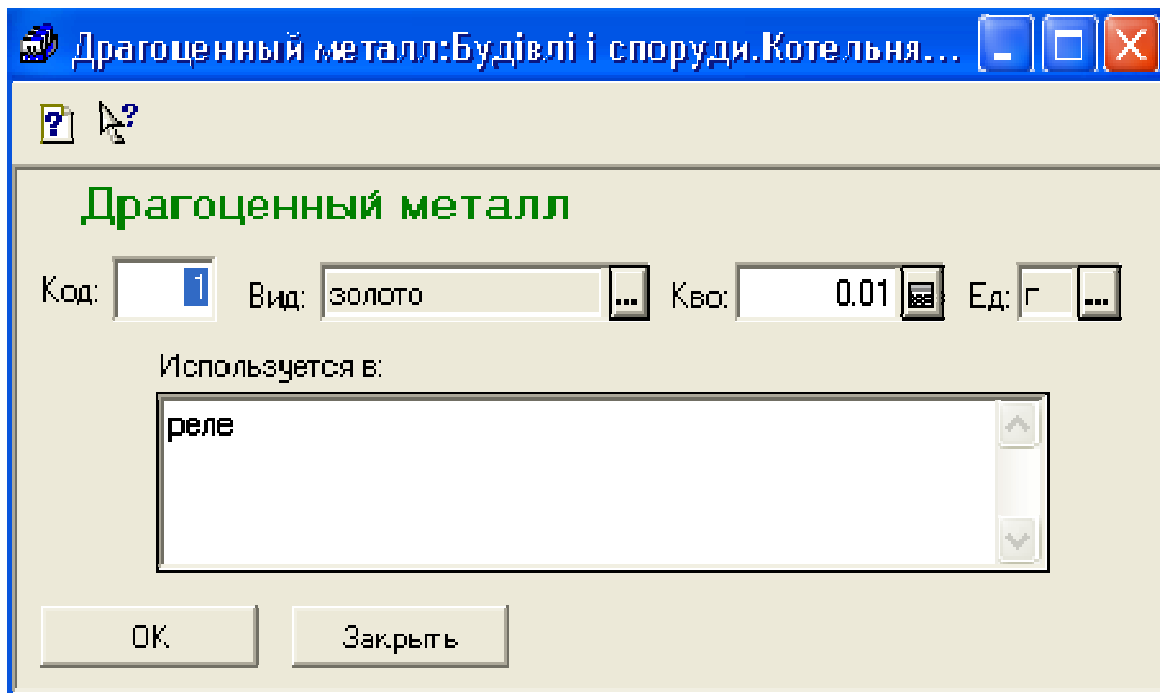

Рис. 3. Вікно елемента підпорядкованого довідника "Драгметалл в необоротных активах" / "Дорогоцінний метал в необоротних активах"

Висновки. Отже, аналізуючи вище наведене, слід зазначити, що запропонована нами картка обліку дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів дозволить контролювати наявність та рух дорогоцінних металів при заміні деталей та вузлів об'єктів основних засобів протягом усього терміну їх експлуатації. В результаті удосконалення автоматизації облікових процедур в частині обліку наявності дорогоцінних металів в об'єктах основних засобів надасть можливість суб'єктам господарювання якісно і вчасно провести інвентаризацію дорогоцінних металів, які містяться у їх складі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Велш Глен А., Шорт Деніел Г. Основы финансового учета / Велш Глен А., Шорт Деніел Г.; Пер. з англ. О. Мініна, О. Ткач. – К.: Основы, 1999. – 943 с.
2. Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
3. Інструкція про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння: наказ [затверджено Міністерством фінансів України 06.04.1998 року № 84] // Бібліотека головбуха. – 2009. – № 6. – С. 161–170.
4. Кочерга С.В., Пилипенко К.А. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : навчальний посібник / С.В. Кочерга, К.А. Пилипенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 216 с.
5. Красовська І. Облік основних засобів, що містять дорогоцінні метали // Бібліотека головбуха. – 2009. – № 6. – С. 27–31.
6. Облік основних засобів // Все про бухгалтерський облік. – 2005. – № 63. – С. 41–51.
7. П(С)БО 7 "Основні засоби", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92 // Бібліотека Головбуха. – 2004. – № 10. – С. 175–179.
8. Риндя А., Солошенко Л. Основні засоби та основні фонди: порядок обліку / А. Риндя, Л. Солошенко // Податки та бухгалтерський облік. – 2005. – № 11. – С. 12–82.